

४४ ऐतरेयब्राह्मणे द्वितीयपंचिका. २५, २६, २७.

इंद्रः सारथिरिति तस्मात्थाप्येतर्हि भरताः सत्त्वनां वित्तिं प्रयंति
तुरीये हैव संग्रहीतारो वदंते ऽमुनैवानूकाशेन यदद इंद्रः सारथिरिव
भूत्वोदजयत् ॥ २५ ॥

ते वा एते प्राणा एव यद्विदेवत्या वाक् च प्राणश्चैद्रवायव-
श्चक्षुश्च मनश्च मैत्रावरुणः श्रोत्रं चात्मा चाश्विनस्तस्य हैतस्यैद्रवायव-
स्याप्येके ऽनुष्टुभौ पुरोनुवाक्ये कुर्वति गायत्र्यौ याज्ये वाक् च वा
एष प्राणश्च ग्रहो यदैद्रवायवस्तदपि छंदोभ्यां यथायथं कृष्येते
इति तत्तन्नादृत्यं व्युत्थं वा एतद्यज्ञे क्रियते यत्र पुरोनुवाक्या ज्यायसी
याज्यायै यत्र वै याज्या ज्यायसी तत्समृत्थम् अथो यत्र समे.
यस्यो तत्कामाय तथा कुर्यात्प्राणस्य च वाचश्चात्रैव तदुपाप्तं. वायव्या
पूर्वा पुरोनुवाक्यैद्रवायव्युत्तरैवं याज्ययोः सा या वायव्या तया
प्राणं कल्पयति. वायुर्हि प्राणो ऽथ यैद्रवायवी तस्यै यदैद्रं पदं तेन
वाचं कल्पयति. वाग्ध्यैद्युपो तं काममाप्नोति यः प्राणे च वाचि च न
यज्ञे विषमं करोति ॥ २६ ॥

प्राणा वै द्विदेवत्या एकपात्रा गृह्यंते तस्मात्प्राणा एकनामानो
द्विपात्रा हूयंते तस्मात्प्राणा द्वंद्वं. येनैवाध्वर्युर्यजुषा प्रयच्छति तेन
होता प्रतिगृह्णात्येष वसुः पुरुवसुरिह वसुः पुरुवसुर्मयि वसुः पुरु-
वसुर्वाक्पा वाचं मे पाहीत्यैद्रवायवं भक्षयत्युपहूता वाक् सह प्राणे-
नोप मां वाक् सह प्राणेन वह्यतामुपहूता ऋषयो दैव्यासस्तनूपा-
वानस्तन्वस्तपोजा उपमामृषयो दैव्यासो वह्यंतां. तनूपावानस्तन्वस्त-
पोजा इति प्राणा वा ऋषयो दैव्यासस्तनूपावानस्तन्वस्तपोजास्तानेव
तदुपवह्यत. एष वसुर्विदद्वसुरिह वसुर्विदद्वसुर्मयि वसुर्विदद्वसुश्चक्षु-
ष्पाश्चक्षुर्मे पाहीति. मैत्रावरुणं भक्षयत्युपहूतं चक्षुः सह मनसोप मां
चक्षुःसह मनसा वह्यतामुपहूता ऋषयो दैव्यासस्तनूपावानस्तन्व-